

Кременецький місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

Майнові права дітей, їх охорона згідно чинного законодавства України

На сьогодні питання, щодо майнових прав дитини та їх охорони залишається актуальним для українського суспільства, оскільки майнові правовідносини між дітьми та їх батьками (усиновлювачами) або піклувальниками є невід'ємною частиною сімейних відносин. Відповідно до статті 31 Цивільного кодексу України (далі - ЦКУ) фізична особа, яка не досягла чотирнадцяти років (малолітня особа), має право самостійно вчиняти дрібні побутові правочини. Такий правочин вважатиметься дрібним, якщо він задовольняє побутові потреби особи, відповідає її фізичному, духовному чи соціальному розвитку та стосується предмета, який має невисоку вартість. Окрім цього неповнолітня фізична особа у віці від чотирнадцяти до вісімнадцяти років відповідно до статті 32 ЦКУ має право:

1. самостійно розпоряджатися своїм заробітком, стипендією або іншими доходами, а також зазгодою органу опіки та піклування та батьків (усиновлювачів) або піклувальника тими грошовими коштами, що внесені повністю або частково іншими особами у фінансову установу на її ім'я;
2. самостійно здійснювати права на результати інтелектуальної, творчої діяльності, що охороняються законом;
3. бути учасником (засновником) юридичних осіб, якщо це не заборонено законом або установчими документами юридичної особи;
4. самостійно укладати договір банківського вкладу (рахунку) та розпоряджатися вкладом, внесеним нею на своє ім'я (грошовими коштами на рахунку).

Важливо також і те, що неповнолітня особа, згідно даної статті, може вчиняти правочини, які стосуються транспортних засобів, або нерухомого майна за наявності письмової і нотаріально посвідченої згоди батьків (усиновлювачів) або піклувальника та за наявності дозволу від органу опіки та піклування.

Порядок здійснення майнових прав дітей ними особисто, або через їхніх законних представників визначений у главі 14 Сімейного кодексу України (далі - СКУ).

У випадку роздільності майна дітей та батьків стаття 173 СКУ визначає, що батьки та діти, в тому числі і ті, які спільно проживають, можуть бути самостійними власниками майна, а у випадках наявності спору між батьками та їх малолітніми, або неповнолітніми дітьми, щодо належності майна, майно вважатиметься власністю батьків, якщо інше не буде встановлене судом. Потрібно також зауважити і те, що незважаючи на дану правову норму Сімейним кодексом передбачено ряд статей, які безпосередньо надають право власності на майно власне самій дитині, у випадку **права власності дитини на майно, призначене для її розвитку, навчання та виховання**, або надають їй право у користуванні, управлінні чи розпорядженні майном (**право спільної сумісної власності батьків і дітей, права батьків та дітей щодо користування майном, управління майном дитини та право власності на аліменти, одержані на дитину**).

Окремо слід виділити **використання доходу від майна дитини**, оскільки як передбачено статтею 178 СКУ дохід, одержаний від використання майна малолітньої дитини, батьки мають право використовувати на виховання та утримання інших дітей та на невідкладні потреби сім'ї, а також і те, що неповнолітня дитина розпоряджається доходом від свого майна відповідно до ЦКУ.

У питанні захисту прав дітей, потрібно зауважити те, що статтею 154 СКУ на батьків покладається обов'язок із захисту прав їхніх дітей, в тому числі також і майнових прав цих дітей. Так батьки мають право:

- на самозахист своєї дитини, повнолітніх дочки та сина.
- звертатися до суду, органів державної влади, органів місцевого самоврядування та громадських організацій за захистом прав та інтересів дитини, а також непрацездатних сина, дочки як їх законні представники без спеціальних на те повноважень.
- звернутися за захистом прав та інтересів дітей і тоді, коли відповідно до закону вони самі мають право звернутися за таким захистом.

Важливо знати те, що крім батьків захист та охорона майнових прав дітей здійснюється компетентними державними органами, органами місцевого самоврядування. До таких установ, належать:

1. органи опіки та піклування в особі районних державних адміністрацій;
2. служби з питань захисту прав дітей, що створюються при органах державної влади та органах місцевого самоврядування;
3. комунальні та державні спеціалізовані установи, діяльність яких прямо або опосередковано спрямована на захист прав дітей (наприклад: Центр сім'ї, дітей та молоді; Центри з надання безоплатної правової допомоги та ін.);
4. органи поліції;
5. суди;
6. громадські організації.